

Preses relīze

Luksemburgā, 2018. gada 11. septembrī

Gaisa piesārņojums: ES iedzīvotāju veselība joprojām nav pietiekami aizsargāta, brīdina revidenti

Saskaņā ar jaunāko Eiropas Revīzijas palātas ziņojumu ES darbība, kuras nolūks ir aizsargāt cilvēku veselību no gaisa piesārņojuma, nav sniegusi cerēto ietekmi. Katru gadu gaisa piesārņojums Eiropas Savienībā izraisa aptuveni 400 000 priekšlaicīgas nāves gadījumu un rada ar veselību saistītas izmaksas simtiem miljardu EUR apmērā. Taču, kā brīdina revidenti, šis nozīmīgais kaitējums cilvēkiem un izmaksas tautsaimniecībai līdz šim nav ierosinājušas atbilstīgu rīcību visā Savienībā. Viņi piebilst, ka suspendētās daļiņas, slāpekļa dioksīds un piezemes ozons ir gaisa piesārņotāji, kas izraisa visvairāk priekšlaicīgas nāves gadījumu, un pilsētu iedzīvotāji ir īpaši pakļauti šim riskam.

2008. gada Gaisa kvalitātes direktīva ir ES tīra gaisa politikas stūrakmens, jo tajā noteikti gaisa kvalitātes standarti piesārņotāju koncentrācijai gaisā. Revidenti vērtēja, kā ir izstrādāta Direktīva, vai dalībvalstis to bija efektīvi īstenojušas un kā Komisija bija uzraudzījusi direktīvas īstenošanu un panākusi tās izpildi. Turklāt viņi vērtēja, vai gaisa kvalitāte bija pienācīgi ņemta vērā citos ES politikas virzienos un atbalstīta ar ES finansējumu un vai sabiedrība bija labi informēta par gaisa kvalitātes jautājumiem.

“Gaisa piesārņojums ir būtiskākais vides risks cilvēku veselībai Eiropas Savienībā,” teica par šo ziņojumu atbildīgais Eiropas Revīzijas palātas loceklis Janusz Wojciechowski. “Pēdējās desmitgadēs ES politika ir veicinājuši emisiju samazināšanu, taču gaisa kvalitāte nav uzlabojusies līdzīgā tempā, un slikta gaisa kvalitāte joprojām ir nozīmīga ietekme uz sabiedrības veselību.”

ES gaisa kvalitātes standarti tika noteikti gandrīz pirms divdesmit gadiem, un revidenti konstatēja, ka daži no tiem ir daudz vājāki par PVO pamatnostādņem un jaunākajos zinātniskajos pierādījumos ieteikto līmeni. Lai gan piesārņotāju emisijas ir samazinājušās, revidenti ziņo, ka lielākā daļa dalībvalstu joprojām neizpilda ES gaisa kvalitātes standartus un nav pietiekami efektīvi rīkojušās, lai uzlabotu gaisa kvalitāti.

Pastāv arī risks par zemu novērtēt gaisa piesārņojumu, jo iespējams, ka tas netiek monitorēts pareizajās vietās. Gaisa kvalitātes uzlabošanas plāni, kas ir būtiska Gaisa kvalitātes direktīvas prasība, bieži nenodrošināja gaidītos rezultātus.

Šī preses relīze sniedz kopsavilkumu par Eiropas Revīzijas palātas sagatavoto īpašo ziņojumu. Tā pilns teksts ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – runaspersona

T: (+352) 4398 47063

M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – preses sekretārs

T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu

@EUAuditors

eca.europa.eu

Eiropas Komisija nepilnīgi uzrauga dalībvalstu darbības rezultātus attiecībā uz gaisa kvalitātes mērķu sasniegšanu. Tās izpildes procedūras līdz šim nav nodrošinājušas, lai dalībvalstis ievērotu Direktīvā noteiktās gaisa kvalitātes robežvērtības. Revidenti informē, ka, neraugoties uz Komisijas vērsanos tiesā pret daudzām dalībvalstīm un tai labvēlīgajiem spriedumiem, dalībvalstis joprojām bieži pārkāpj gaisa kvalitātes robežvērtības.

ES finansējums gaisa kvalitātes uzlabošanai var nodrošināt noderīgu atbalstu, taču finansētie projekti ne vienmēr ir pietiekami mērķtiecīgi, piebilst revidenti. Dalībvalstu apmeklējuma laikā revidenti konstatēja dažus labus projektus, īpaši starp tiem, kuri saņēma atbalstu ES *LIFE* programmas ietvaros.

Gaisa piesārņojums ir aktuāls sabiedrības veselības jautājums, un sabiedrības izpratnei un informētībai ir būtiska loma tā risināšanā, uzskata revidenti. Pēdējā laikā iedzīvotāji arvien vairāk iesaistās gaisa kvalitātes jautājumu risināšanā un ir iesnieguši lietas valsts tiesās, kuras vairākās dalībvalstīs ir pieņēmušas spriedumus, kas ir labvēlīgi iedzīvotāju tiesībām uz svaigu gaisu. Taču revidenti konstatēja, ka Gaisa kvalitātes direktīva iedzīvotāju tiesības uz tiesu pieejamību aizsargā mazāk skaidri nekā dažas citas direktīvas vides jomā. Revidenti uzskata, ka iedzīvotājiem reizēm sniegta neskaidra informācija par gaisa kvalitāti.

ES gaisa kvalitātes uzlabošanai revidenti iesaka:

- Eiropas Komisijai rīkoties efektīvāk;
- atjaunināt Gaisa kvalitātes direktīvu;
- gaisa kvalitātes politiku noteikt par prioritāti un iekļaut pārējos ES politikas virzienos;
- uzlabot sabiedrības izpratni un informētību.

Piezīmes izdevējiem

Ar īpašajiem ziņojumiem ERP iepazīstina Eiropas Parlamentu un ES Padomi, kā arī citas ieinteresētās personas, tādas kā valstu parlamenti, nozares un pilsoniskās sabiedrības pārstāvji. Lielākā daļa no mūsu sagatavotajiem un ziņojumos iekļautajiem ieteikumiem tiek īstenota. Augstais ieteikumu īstenošanas līmenis liecina, ka mūsu darbs dod labumu ES iedzīvotājiem.

Īpašais ziņojums Nr. 23/2018 "Gaisa piesārņojums: mūsu veselība joprojām nav pietiekami aizsargāta" ir pieejams ERP tīmekļa vietnē (eca.europa.eu) ES 23 valodās.